

„Od Svetiga Obhayla“ (41.)

„Od Sakramenta ta Svetiga posledniga Olja“ (46.)

„Nekatere dobre misli, inu maninge zhes dan“ (49.)

„Sdihvanje pred Obhaylam“ (52.)

„Sdihvajne po S, Obhaylu (56.)

„Methodus cum aliqua Solemnitate prima vice cummunicandi proles (59)¹⁾

„Obudejne boshjih zhednosti“ (Vera, Upanje, Lubem, Popolnoma Grevenca, Naprejusetje) (72.)

„Notanda“ (74.)

Slovenščina v tej knjizici je zelo slaba, kajti ni le prava mešanica slovenskega, nemškega, manj pa italijanskega jezika, ampak pisatelj je sploh nedosleden. To dokaže tudi latinska opazka, pisana s svinčnikom na zadnji strani: „Quod in lat. (nekaj strani) namreč je pisanih tudi v latinskem jeziku) exaratum, bonum est, quod in idiomale slavo pessimum, quia non est lingua sl(ava), sed italianismus permixtus germanismo, bliptmi (? Ured.).“

Kot vzgled o jeziku tega rokopisa naj navedem ta-le odlomek:

„O moj Jezus, kaj bodem jest tebi povrnil sa tvoje neisrezhena lubesen: Ti si se is nebes na Semle dolspustil, sa mene zhlovak postal, terpou, umerl inu mene od vezhuiga pugublejna odreshil; inu kir si ti tvoje do konza lubil, si otu k eai Sastavi tvoje lubesu prut nam ta S. Sakrament gorpostaut; inu do konza Svejta per nas prebivati. Satu moje Serze se v lubesni prut tvoji neisgruntani dobroti utopi. Jest shelim tebe lubiti, kakor tebi vfi Angelzi, inu vfi isvoleni lubjo, inu kabi bilo mogozhe, kakor ti sam sebe lubish. (Stran 54.)

Gospod zhe ozhesh ti snash mene osdrauti, v tvojih rokah je moje Isvelizhanje. O Jesus! ne pusti, da bi od tebe kadaj bil odlozhen, kaj bodesh ti meni mogu doludart, kir si meni zhistu se dodeliv.“ (Str. 58.)

Dr. K. Glaser.

Stoletnica Linhartove smrti. Letos dne 14 malega srpana je preteklo sto let, odkar je umrl znameniti kranjski zgodovinar *Anton Linhart*. Porodil se je l. 1756, v Radovljici. Hotel je stopiti v jezuviški red; bil je nekaj časa cistercijenec, a postal je pozneje c. kr. okrožni šolski komisar in naposled tajnik pri deželnih stanovih v Ljubljani, kjer je tudi umrl v najlepši moški dobi. Izdal je epohalno knjigo: *Versuch einer Geschichte von Krain und der übrigen Südslaven* in sicer l. 1788. prvi zvezek: »Von den ersten Spuren einer Bevölkerung im Lande bis zur ersten Anpflanzung der krainischen Slaven« in l. 1791.: »Bis zur Unterjochung der krainischen Slaven durch die Franken« Linhartova namera je bila, napisati sploh zgodovino južnih Slovanov. Dr. V. Klun je napisal sledečo laskavo oceno o njegovem delu: »L. war der erste Krainer, der sich bei der Bearbeitung der heimatlichen Geschichte auf den slavischen Standpunct gestellt hat, der erste, der mit der Leuchte der Etymologie und Sprachvergleichung nach den ältesten Sitzen, nach der nationalen Verwandtschaft und der socialen Entwicklung forschte; der erste, welcher dem kulturgeschichtlichen Theile der heidnischen Slaven jene Beachtung zuwendete, aus welcher sich die Rechtszustände und politischen Verhältnisse mit einiger Sicherheit herleiten lassen. L. war der erste, der mit streng wissenschaftlicher Forschung historische Kritik verband und in dieser Weise für den genannten Zeitraum eine pragmatische Geschichte Krains verfasste.« (Mittheilungen des hist. Vereines für Krain 1857, S 51). — Pred današnjo znanstveno kritiko seveda

¹⁾ Latinščina ni pravilna, a prepis citata je natančen; kaj je hotel povedati prireditelj katehizma, je jasno.

Linhartovo delo ne more obstati, ali v kranjskem in posebej še v slovenskem zgodovinopisju je ono uprav monumentalno. — Linhart pa ni samo znamenit kot zgodovinar, on je važen kulturni delavec tudi v nekem drugem oziru. On je dvignil dotlej prezirano govoricu ubogih »tlačanov« v vrsto jezikov omikanih narodov, otvorivši slovenščini pot v gledališče. On ni bil samo prevajalec iger: »Županova Micika« in »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«, on jih je tudi prilagodil nravi in mišljenju našega ljudstva; on je bil poleg Zoisa duša prvih slovenskih posvetnih gledaliških predstav. Dandanes, ko imamo že lepo urejeno slov. gledališče s procvitajočo se opero, dandanes si ne moremo misliti, kakov elektrizujoč učinek je napravila pred 110 leti preprosta slovenska pesmica, zapeta med tujeglasno igro; kakšen uspeh sta morali stoprav doseči omenjeni Linhartovi igrari. Zgodovino, gledališče — oba ta dva prevažna faktorja je namerjal dati Linhart svojemu narodu; a predno je utegnil popolnoma izvesti svoje krasne načrte, je legel v prezgodnji grob, na katerem je plakal pokrovitelj Zois in z njim vsi tedanji zavedni rodoljubi.

Jugoslovanska akedemija znanosti in umetnosti v Zagrebu je izdala dva književna poziva, ki naj zbereta gradiva za dve novi podjetji, katarih se je lotila akademija. Odločila se je namreč izdajati I. Folkloristiški zbornik, v katerem se bodo tiskali opisi življenja, običajev in verovanja naroda hrvaškega in srbskega. Akademija se je tega podjetja oklenila, ker zaradi kulturnega napredka pravo narodno življenje bolj in bolj gineva. Poziv navaja tudi napise za vse folkloriske priloge, kateršni so 1.) Narodno življenje v ožjem smislu (hrana, noša, igre, stanovanje i. t. d.), 2.) Narodni običaji in verovanja. 3.) Dijalektologija. — Skrajni čas bi bil, da tudi mi Slovenci kaj ukrenemo v tem smislu. Ali ne bi bilo to hvaležno polje za »Matico slovensko«? — Akademija misli pa tudi izdajati II. Zbornik povestnih spomenikov književnosti hrvaške v novem veku. Ta zbornik ima služiti namenu, da se objasni z vseh strani književna zgodovina hrvaška. V njem se bodo javljali izvorni sestavki starjših hrvaških pisateljev, ki so pisani v raznih jezikih, književniška korespondencija in razne priloge, ki bodo zanimale one, ki se pečajo s književno povestnico.

«**Nada**« je prinesla v jednajsti številki začetek simpatično pisanega životopisa našega dičnega pesnika *Simona Gregorčiča* iz peresa g. J. Čebularja in dobro pogojeno sliko pesnikovo. — Konec životopisa izide v 12. številki.

Nov srbski časopis. Dobili smo na izmeno časopis *Zanatlijski Glasnik*. Vlasnik: Članovi esnafa muško-ženskih krojača. Odgovorni urednik *Aleksa Živković*. Izide vsako nedeljo v Belem gradu v radnji T. S. Elakovića (svršeni krojački akademičar). Cena za inozemstvo 10 kron.

Preradovičevo slavlje. Hrvaški narod je slavil 23. maja t. l. odkritje spomenika prvemu svojemu pesniku, *Petru Preradoviću*. Spomenik je izdelal znani hrvaški umetnik Ivan Rendić. Pesnik se prikazuje v naravni veličini v generalski uniformi, gologlav, v levi roki ima popir, v desni pero. Medeni kip počiva na okroglem stojalu od isterskega mramorja. — Spomenik je dal napraviti na svoje stroške ter ga poklonil svojemu rodnemu mestu glasoviti rodoljub hrvaški, intendant gledališča in pisatelj Štefan pl. Miletić. Slavnost se je lepo zvršila, vendar brez velikega pompa.

Prof. Andra Gavrilović je zbral svoja pisma o slovenski književnosti ter jih je izdal kot 36. knjigo *Čupičeve zadužbine*. (Čupičeva zadužbina je književna ustanova kapelana Čupiča, slična naši Knezovi knjižnici). Knjiga ima naslov: »Pisma o književnosti u Slovenaca« (8°. str. XVI + 180, Cena 2 dinara) in ima namen seznaniti srbsko publiko s književnimi prilikami Slovencev. Čim knjigo dobimo, jo pobljže ocenimo.

Stoletnica Pavla Jos. Šafařika, Dne 13. majnika t. l. je preteklo sto let, kar se je porodil znameniti slavist *Pavel Jos. Šafařik* v tatranski vasi Kobelarovo (gömör-